

Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van PM 2024, nr. 2024-, tot wijziging van de Meerjarige regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting ten behoeve van de tweede tranche in 2024

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Gelet op artikel 2, eerste lid, onderdeel h, en derde lid, en artikel 3 van het Besluit van 29 oktober 2022, houdende het stellen van regels over het verstrekken van specifieke uitkeringen aan gemeenten of provincies voor activiteiten die passen in het rijksbeleid met betrekking tot het bouwen, het wonen en de woonomgeving;

Besluit:

ARTIKEL I

De Meerjarige regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In sub a wordt na 'activiteiten' ingevoegd 'in de nabijheid van activiteiten, bedoeld in artikel 3, lid 1,'.
2. In sub b wordt na 'activiteiten' ingevoegd 'in de nabijheid van activiteiten, bedoeld in artikel 3, lid 1,'.

B

Bijlage 1. komt te luiden:

Bijlage 1 behorende bij artikel 6, eerste en tweede lid, van de Meerjarige regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting (uitkeringsplafond en aanvraagtijdvak)

Tranchebedragen en tijdvak loket

Het volgende bedrag is vanuit het Volkshuisvestingsfonds beschikbaar voor de tweede tranche in 2024: €118 miljoen.

De aanvragen voor 2024 kunnen worden ingediend met ingang van 1 juni 2024. Het loket voor indiening sluit op 1 oktober 2024 om 12.00 uur.

C

Bijlage 2 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel 'A. Doeltreffendheid' komt te luiden:

A. Doeltreffendheid

De doeltreffendheid gaat over de mate waarin een project bijdraagt aan het doel van het Volkshuisvestingsfonds: het verbeteren van de leefbaarheid en het verhogen van de (sociale) veiligheid.

In de weging wordt binnen dit criterium naar de volgende elementen gekeken:

- De mate waarin de activiteiten als onderdeel van een integraal programma bijdragen aan de leefbaarheid en de veiligheid. Voor het aantonen van het onderdeel integraliteit volstaat voor een aanvraag die betrekking heeft op een Stedelijk Focusgebied het verwijzen naar een vastgesteld gebiedsplan.
- De mate waarin onderbouwd is dat de beoogde herstructureringsactiviteiten het meest doeltreffend zijn.
- De mate waarin de herstructureringsactiviteiten aansluiten op de gemeentelijke/regionale woonvisie en de woondeals.

2. Onderdeel 'C. Financiële onderbouwing' komt te luiden:

C. Financiële onderbouwing

In het criterium financiële onderbouwing wordt gekeken naar een efficiënte besteding van het Volkshuisvestingsfonds. Daartoe wordt naar de volgende elementen gekeken:

- Kostenefficiëntie.
- De baten die zijn opgenomen om de publiek onrendabele top te drukken
- Overeenkomst met kengetallen en/of toelichting bij afwijken van kengetallen
- De fasering: het aantal woningen dat per jaar en per activiteit wordt opgeleverd.
- De wijze waarop gebruik is gemaakt van andere bestaande subsidieregelingen voor de opgevoerde activiteiten gericht op woningverbetering.

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Deze regeling zal met toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

H.M. de Jonge

TOELICHTING

I. Algemeen

Het gaat hier om een wijziging van een reeds bestaande regeling, te weten de Meerjarige regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting (hierna: het Volkshuisvestingsfonds). Het Volkshuisvestingsfonds keert bijdragen uit aan gemeenten ten behoeve van met name de herstructurering van de particuliere woningvoorraad in kwetsbare gebieden met als doel om de leefbaarheid en veiligheid aldaar te verbeteren. Er zijn al drie eerdere tranches uitgekeerd en deze tranche betreft de vierde tranche van het Volkshuisvestingsfonds.¹ Voor deze tranche zijn in beperkte omvang inhoudelijke wijzigingen voorzien, onder andere naar aanleiding van aanbevelingen van de toetsingscommissie in 2023. Enkele inhoudelijke wijzigingen zijn nodig om de regeling evenwichtiger te maken en op bepaalde onderdelen effectiever: zo is er in de regelingstekst geborgd dat secundaire activiteiten in nabijheid van primaire activiteiten moeten plaatsvinden en zijn er in bijlage 2 eisen aangepast voor de onderbouwing van een aanvraag. Het budget voor deze tranche (118 mln. euro) is reeds opgenomen in de begroting voor 2024 en aankondiging heeft plaatsgevonden in een brief die de minister eind 2023 naar de Tweede Kamer heeft verzonden.²

1. Relatie met andere wet- en regelgeving

1.1 Algemene wet bestuursrecht

Een beschikking tot het wel of niet verstrekken van een specifieke uitkering is een beschikking in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Indien het college het niet eens is met de beschikking van de minister, dan kan het college daartegen in bezwaar gaan en vervolgens beroep bij de bestuursrechter instellen op grond van de Awb.

1.2 Besluit en financiële verhoudingswet

Op deze regeling zijn de artikelen 2, eerste lid, onderdeel h, en derde lid, en artikel 3 van het Besluit van 29 oktober 2022, houdende het stellen van regels over het verstrekken van specifieke uitkeringen aan gemeenten of provincies voor activiteiten die passen in het rijksbeleid met betrekking tot het bouwen, het wonen en de woonomgeving (hierna: 'besluit') van toepassing. Ook is (artikel 17 van) de Financiële verhoudingswet van toepassing: de Financiële-verhoudingswet is namelijk van toepassing op specifieke uitkeringen die op basis van dit besluit en de onderliggende ministeriële regeling worden toegekend.³

1.3 Overige

Gemeenten dienen bij de besteding van de specifieke uitkering alert te zijn op de staatssteunregels en de aanbestedingsregels, die van toepassing kunnen zijn.⁴ Ten slotte kunnen de gedragsregels uit de Wet markt en overheid van toepassing zijn, in het geval de gemeente met behulp van de specifieke uitkering goederen of diensten op de markt aanbiedt.

2. Administratieve lasten voor burgers en bedrijven

Deze wijzigingsregeling zorgt niet voor extra lasten bij burgers en bedrijven. Burgers en bedrijven spelen namelijk nog steeds geen directe rol binnen de regeling, zij ondervinden baten bij het verbeteren van de woonkwaliteit en leefomgeving in prioritair de kwetsbaarste gebieden.

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) PM.

¹ Dit is echter de tweede tranche in 2024, er is in het eerste kwartaal van 2024 ook een tranche geopend.

² [file \(overheid.nl\)](#).

³ [Staatsblad 2022, 452 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#).

⁴ Zie hiervoor ook: Stcrt 2023, 17370, 'Staatssteun', p. 18.

II. Consultatie

PM.

III. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op PM.

IV. Artikelsgewijs

Onderdeel A: ondersteunende secundaire activiteiten

Artikel 3, tweede lid, sub a en b is gewijzigd vanwege een aanbeveling van de toetsingscommissie. Het is namelijk van belang dat de opgevoerde secundaire activiteiten ondersteunend aan en in de nabijheid zijn van de opgevoerde primaire activiteiten en bijdragen aan het beoogde effect van de primaire activiteiten, te weten een verbetering van de leefbaarheid en de veiligheid in kwetsbare gebieden. Door 'in de nabijheid van activiteiten, bedoeld in artikel 3, lid 1' toe te voegen, is enerzijds de ondersteunende functie van secundaire activiteiten aan primaire activiteiten verduidelijkt. Anderzijds en nog belangrijker, is dat deze zinsnede borgt dat de secundaire activiteiten die de primaire activiteit ondersteunen, dichtbij de primaire activiteit moeten plaatsvinden. Concreet betekent deze wijziging dat ingrepen in de openbare ruimte alleen een rijksbijdrage kunnen ontvangen als de bewoners van de woningen die worden geherstructureerd voldoende gebruik zullen maken van die ruimte. Dit is overigens ter beoordeling van de toetsingscommissie. Er is geen hard criterium van afstand opgenomen in de regeling, omdat een passende nabijheid afhankelijk is van de lokale situatie. De geografische samenhang zal in de aanvraag moeten worden toegelicht en onderbouwd op basis waarvan de commissie dit aspect zal meewegen in het advies. Een dergelijke redenering is ook van toepassing op eventuele activiteiten ten aanzien van maatschappelijke voorzieningen.

Onderdeel B: wijziging tranchebedrag en aanvraagtijdvak

Bijlage 1 is gewijzigd zodat het overige geld van 2024 kan worden uitgekeerd binnen een nieuw tijdvak. In tranche 3, waarvan het aanvraagtijdvak van februari tot maart liep, is 175 miljoen uitgekeerd. In totaal is in 2024 met een inflatiecorrectie 293 miljoen euro vrijgekomen om uit te keren middels het Volkshuisvestingsfonds. Na de aanvraagronde in Q1, was er nog 118 miljoen beschikbaar voor 2024. Deze 118 miljoen is beschikbaar gesteld voor de vierde tranche. Daarnaast is het aanvraagtijdvak gewijzigd: vanaf 1 juni tot en met 1 oktober 12:00, kunnen gemeenten een aanvraag indienen voor tranche 4 van het Volkshuisvestingsfonds.

Onderdeel C: doeltreffendheid en financiële onderbouwing

Onderdelen van twee inhoudelijke beoordelingscriteria in bijlage 2 zijn gewijzigd, namelijk van de doeltreffendheid (A) en de financiële onderbouwing (C). Allereerst worden de wijzigingen onder 'doeltreffendheid' toegelicht.

Doeltreffendheid

Het eerste onderdeel dat onder doeltreffendheid is gewijzigd, dat is het onderdeel over integraliteit en het bewijzen daarvan i.r.t. de Stedelijke Focusgebieden- (hierna: SF-gebieden). SF-gebieden kunnen in de aanvraag volstaan met een verwijzing naar een vastgesteld gebiedsplan. Die hoeft niet specifiek ingediend te worden. Die mogelijkheid was er technisch overigens ook niet, maar om

de tekst van dit onderdeel binnen doeltreffendheid te verduidelijken en te laten aansluiten op de werkelijkheid, is 'het indienen van een gebiedsplan' gewijzigd naar 'het verwijzen naar een vastgesteld gebiedsplan'. Daarnaast zijn onder 'doeltreffendheid', de voormalige onderdelen over de gemeentelijke/regionale visie en over de woondeals door de wijziging onder 1 nieuw onderdeel samengetrokken in de bijlage, vanwege de logische samenhang. De wijziging heeft tevens tot gevolg dat deze elementen in totaal iets lichter worden meegewogen in de beoordeling.

Financiële onderbouwing

Het tweede beoordelingscriterium dat is gewijzigd, is het financiële beoordelingscriterium (C). Binnen het financiële beoordelingscriterium, geldt dat er drie onderdelen zijn toegevoegd, onder meer naar aanleiding van aanbevelingen van de toetsingscommissie: de wijze waarop gebruik is gemaakt van andere bestaande subsidiemogelijkheden voor de opgevoerde activiteiten, de baten die zijn opgenomen om het publieke tekort te verkleinen en de kostenefficiëntie.

Voor met name verduurzamingsactiviteiten bestaan er verschillende subsidiemogelijkheden en specifieke uitkeringen voor verschillende doelgroepen (bijvoorbeeld eigenaar/bewoners, Vve's, particuliere verhuurders).⁵ Het Volkshuisvestingsfonds biedt de mogelijkheid om een aanvraag uit het Volkshuisvestingsfonds met die subsidies en specifieke uitkeringen te stapelen⁶, maar niet altijd maakt de aanvrager daar gebruik van. Het Volkshuisvestingsfonds heeft echter een ander doel dan de verduurzamingsregelingen en -uitkeringen, want het VHF heeft tot doel om veiligheid en leefbaarheid in kwetsbare wijken te stimuleren. Desalniettemin kan een subsidieregeling waarvan het doel is om woningen te verduurzamen indirect een bijdrage leveren aan leefbaarheid van een wijk. Naar aanleiding van een aanbeveling van de toetsingscommissie is ervoor gekozen om de inzet van andere subsidies te stimuleren en dit als element met een positief effect in de beoordelingscriteria op te nemen. De achterliggende gedachte bij de aanbeveling en deze wijziging is, dat er meerdere manieren zijn om verduurzaming te financieren en dat het voor het Volkshuisvestingsfonds van belang is om dat te doen, zodat er vanuit genoemd fonds meer middelen overblijven om een bijdrage te geven aan activiteiten waarvoor geen alternatieve subsidiemogelijkheden bestaan.

Ook is onder het criterium financiële onderbouwing expliciet gemaakt dat de verhouding tussen de opgevoerde activiteiten en bijbehorende kosten (de kostenefficiëntie) wordt meegenomen in de beoordeling, waarbij een hogere kostenefficiëntie voor een hogere score zorgt. Daarnaast is het financiële beoordelingscriterium nader gespecificeerd op het punt van de baten die de aanvrager opvoert om het publiek onrendabel te beperken. Het gaat hierbij om baten vanuit de verkoop of exploitatie van bijv. vervangende nieuwbouw of uit transformatie ontstane woningen, maar ook om bijdragen van eigenaar-bewoners, verhuurders, of Vve's in het geval van woningverbetering. Dat ook aandacht wordt besteed aan de baten die zijn opgevoerd, betekent niet per definitie dat een hoger bedrag aan baten in een aanvraag ook een hogere score onder dit onderdeel oplevert. Het gaat er met name om dat de aanvrager de bijdragen waarmee is gerekend, goed onderbouwt: het is niet altijd mogelijk of wenselijk om op een (hoge) eigen bijdrage van eigenaar-bewoners, verhuurders of Vve's te rekenen. De financiële positie van betrokkenen kan een dergelijke bijdrage onmogelijk maken. Tegelijkertijd kan een eigen bijdrage het gevoel van eigenaarschap vergroten. In de aanvraag dient daarom aannemelijk te worden gemaakt dat er een goed beeld is/wordt gevormd van de financiële draagkracht van de doelgroep in relatie tot een eventuele eigen bijdrage.

⁵ Bijvoorbeeld de subsidieregeling verduurzaming van vereniging van eigenaars (SVVE), de subsidieregeling verduurzaming en onderhoud van huurwoningen (SVOH) en de ISDE: deze subsidieregelingen hebben allemaal een andere normadressaat waardoor er in de regel met deze regelingen onderling niet wordt gestapeld.

⁶ Er wordt geen stapelverbod genoemd in het Volkshuisvestingsfonds. Ook in de SVOH en in de SVVE wordt een dergelijk stapelverbod met het Volkshuisvestingsfonds niet genoemd.